

1M 1,1:

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:

(transliterácia: B.RAŠIT BRA ALEIM AT E.ŠMIM U.AT E.ARC;¹ preklad: Na počiatku stvoril Boh nebo a zem.)

5M 6,4:

שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה:

(transliterácia: SMO JISAEL JHVH ALEI.NU JHVH ACHD; preklad: Počúvaj, Izrael! Jahve je náš Boh, Jahve je jediný.)²

Prečo upriamujeme pozornosť práve na tieto dva verše Biblie? Pretože základom viery Hebrejov (potomkov Abrahámových), predovšetkým starovekých Izraelitov, ale aj nás kresťanov (a do istej miery aj moslimov) sú predovšetkým tieto dva postuláty:

a) Existuje iba jeden (jediný) Boh. b) Tento Boh stvoril všetko, čo existuje.

Pravdaže, existujú aj iné veľmi dôležité výroky Biblie, ale dá sa povedať, že tieto dva sú úplne výnimočné – základné: všetko ostatné vlastne vychádza z nich – explicitne alebo implicitne (rozvíja ich, priamo sa na ne odvoláva alebo ich aspoň predpokladá).

O celkom mimoriadnom význame uvedených biblických výrokov svedčí okrem iného aj to, že práve na ne sa sústreďujú útoky Božích nepriateľov. Oni totiž veľmi dobre vedia, že práve spochybnením týchto dvoch postulátov môžu najistejšie zničiť vieru ľudí – podobne ako možno najistejšie narušiť stabilitu stavby, a napokon ju zrútiť, podkopením jej základov.

Ak by sme vieru jednotlivých monoteistických náboženstiev prirovnali k mostom, po ktorých veriaci ľudia prichádzajú k Bohu, potom tieto dva postuláty ich viery sú **piliermi**, na ktorých tie mosty spočívajú. Konštrukcie mostov môžu byť (a aj sú) rozličné, ale piliere (tie mimoriadne dôležité, hoci často nie „na oči“ vystavené súčasti mostov) sú rovnaké.

Sú, pravdaže, aj iné „mosty“, postavené na celkom iných základoch (pilieroch), ale tie vedú úplne niekam inam. (Neskôr sa o niektorých z nich zmienim).

¹ Transliterácia je prepísanie textu, ktorý je napísaný (v origináli) cudzími znakmi (napr. azbukou, hebrejskými, arabskými alebo čínskymi znakmi) našimi znakmi (t.j. latinkou). Môže byť prostá alebo „fonetická“: napr. hebr. slovo יְהוָה môžeme prepísať proste (**JHVH**), alebo tak ako sa v origináli (pravdepodobne) vyslovuje (**Jahve**).

² Mená sa obyčajne neprekladajú, iba sa (ak je to treba) transliterujú; napriek tomu sa v prekladoch Biblie často meno יְהוָה (JHVH, Jahve) „prekladá“. Vlastne ani nie prekladá, ale nahrádza výrazom, ktorý je titulom, nie menom (v slovenských prekladoch sa používajú najčastejšie tituly *Pán* alebo *Hospodin*). V tu uvedenom preklade sa držím zásad korektného prekladu, preto nepoužívam suplovanie konkrétneho mena všeobecným výrazom (titulom).

Prvý pilier – 1M 1,1 : „Na počiatku stvoril Boh nebo a zem!“

Otázka pôvodu, vzniku všetkého – vesmíru, Zeme, ale aj toho čo je na zemi, najmä života, (všetkých jeho foriem, druhov) zamestnávala ľudí v staroveku, a zaujíma ich aj dnes. A odpovede na túto otázku sa vždy rôznili.

Aj dnes, na začiatku 21. storočia, by sme sa mohli možno dlho dohadovať o tom *ako, prečo a kedy*. A ťažko by sme asi došli k nejakému kompromisu! Darmo by sme argumentovali, predkladali fakty, o ktorých sa domnievame, že sú dôkazmi „našej pravdy“. Tento spor totiž neleží v rovine lepších či horších dôkazov, vyššej či nižšej inteligencie, alebo lepšej či horšej výrečnosti (schopnosti presvedčať)... Celý problém spočíva v oblasti **rozhodovania sa!** Každý z nás sa musí sám, dobrovoľne(!) rozhodnúť pre niektorý z „ponúkaných modelov“ – rozhodnúť sa, ktorý z nich je (podľa neho) pravdepodobnejší než ten druhý. Inak to možno vyjadriť aj takto: Každý sa musí rozhodnúť *komu verí viac – ľudskej múdrosti (vede) alebo Bohu?*

Zo súčasných vedeckých hypotéz sú najznámejšie: „Steady State Theory“: vesmír vždy existoval, hmota – energia sa „niekde“ produkuje (kde, to nevie nik!). A potom je tu Big Bang (Veľký Tresk) a z neho vyplývajúcu tzv. „Oscilating Theory.“

No všetko o vzniku našej Zeme a celého vesmíru možno zhrnúť do dvoch základných modelov: **Stvorenie** a **Špekulácia**. Na eventuálnu námietku, že vedecký názor musí byť lepší, by som sa rád opýtal: A aký vlastne ten vedecký názor či hypotéza je (ved' ateistickí vedci stále nie sú zjednotení, aj keď v poslednom čase je možno viac tých, ktorí sa prikláňajú k „Big Bangu“)? A kto vie, kedy sa objaví ďalšia hypotéza, ktorá si bude nárokovať „status“ vedeckosti a „konečnej pravdy“? Ved' v celej histórii ľudstva si učenci vždy mysleli, že tá „ich teória“ je najlepšia a – „definitívna“... No a vedci nasledujúcich generácií sa iba usmievali nad naivitou svojich kolegov – predchodcov. V 19. storočí napr. profesor Lyell, člen Francúzskeho Inštitútu, predniesol 80 téz, ktoré mali spochybnit' dôveryhodnosť Biblie. Zo všetkých tých téz však dnešnou vedou nie je prijateľná už ani jedna!

Pred asi tak 3400 rokmi, keď Mojžiš začal písať prvé stránky svojich kníh, vtedajšia „veda“ navrhovala úplne iné hypotézy, ktoré boli považované za veľmi „logické“, a teda „všeobecne prijateľné“. Tieto „hypotézy“ uspokojuvito (pre vtedajších ľudí) vysvetľovali pôvod Vesmíru a Existencie vôbec: napr. lietajúce vesmírne vajce, korytnačka, plávajúca v kozmickom oceáne a slon stojaci na jej pancieri...

Vieme, že Mojžiš bol vychovaný a vyškolený na egyptskom kráľovskom (faraónskom) dvore, a niet pochyb o tom, že mal voľný prístup ku všetkým tým „moderným“ hypotézam svojej doby. Ale Mojžiš napísal – v rozpore s tým, čo ho učili, v rozpore s vtedajšou všeobecnou mienkou (nielen „verejnou“, ale aj „vedeckou“): **„Na počiatku stvoril Boh nebo a zem.“** : Existuje iba jeden Boh, a tento Boh stvoril všetko, čo existuje.

Kdeže vzal tento Egyptom vyškolený Hebrej taký revolučný, radikálny názor? Biblia hovorí, že to čo Mojžiš napísal, mal od samotného Boha: Boží Duch inšpiroval pisateľov všetkých biblických textov. Nuž, komu teda veriť? Bohu, či ľudským špekuláciám?

Na adresu tých, ktorí špekulujú (alebo veria špekuláciám ľudí) o veciach, ktorých poznanie presahuje ľudské možnosti (teda aj kompetencie vedy) Boh hovorí: „*Kde si bol, keď som kládol základy Zeme? Povedz niečo rozumného, ak vieš!*“ (Jób 38,4). Ktože z ľudí môže

o týchto veciach povedať „niečo rozumného“, niečo iné, ako obyčajné špekulácie? Rozumný človek cíti, že je tu najlepšie zavrieť ústa a pozorne počúvať! **Počúvať Toho, Ktorý „bol pri tom“!**

Pravdaže, každý z nás má Bohom dané právo na vlastný názor; ale, priateľu, nikdy nezabudni, že toto právo zahŕňa v sebe aj zodpovednosť za toto rozhodnutie! Pamätaj, že tie „vody nad oblohou“, t.j. priehľadný opar, ktorý obklopoval Zem (verše 6.-7.), neskôr padli na zemský povrch – pamätaj na Potopu!

Druhý pilier – 5M 6,4 :

„Počúvaj, Izrael! Jahve je náš Boh, Jahve je jediný“

Ako sme si povedali, Mojžiš vyrastal na dvore egyptského vládcu – faraóna. A Egypťania boli pohanovia, rovnako ako všetky ostatné národy – s výnimkou jedného, izraelského. Abrahám, praotec Izraelitov, totiž poznal Boha (presnejšie Boh sa mu dal poznať) – poznal aký je Boh, poznal Božie vlastnosti (atribúty), medzi ktorými na prvom mieste bola jeho jedinečnosť (jedinosť). Toto poznanie bolo v tom čase všeobecného polyteizmu niečím zvláštnym, výnimočným. Ale Abrahám a jeho potomkovia sa presvedčili, že ten Boh, ktorý sa im dal poznať, je naozaj takým, akým sa „predstavil“ – že je nielen všemocným, ale aj spoľahlivým (všetko, čo zaslúbil, naozaj splnil). Aj Mojžiš, potomok Abrahámov, poznal tohto Boha; ba jemu, svojmu vyvolenému sa tento Boh dal poznať ešte bližšie – dokonca s ním osobne komunikoval. Preto výrok z piatej knihy Mojžišovej, o ktorom je tu reč, možno nie je až taký prekvapivý, ako predošlý výrok (1M 1,1). Azda iba zdôraznenie mena יהוה (JHVH) môže niekoho prekvapiť (týmto menom sa „predstavil Boh práve Mojžišovi, resp. izraelskému národu prostredníctvom Mojžiša). A **meno** však v tom čase bolo mimoriadne dôležité: na rozdiel od súčasnosti, ono nielen identifikovalo, ale aj **charakterizovalo svojho nositeľa** (o tom píšem podrobnejšie v knihách „Poznanie..“ a „...Semper reformanda“ – pozri www.knihy-benjan.sk). Preto nevšímavosť voči tomuto menu (dokonca jeho úmyselné odvrhnutie, vypúšťanie z prekladov Božieho slova) je vec veľmi závažná. Odvolávanie sa na Božie prikázanie, ktoré zakazuje zneužívanie Božieho mena (zneužívanie, nie používanie)³ nie je žiadnym argumentom.

Prečo tento naliehavý apel na Izraelitov: „Počúvaj Izrael!...“ – Boh (Jahve) je jediný! Vtedajším ľudom sa jeden Boh zdal zrejme „primálo“, veď okolité národy mali „bohov“ celé tucty, a preto mnohí Izraeliti „pokukovali“ po božstvách pohanov. A nielen pokukovali, ale aj zavádzali ich kultu. Ako je to dôverne známe aj nám, ľudom 21. storočia: i po stáročiach monoteistickej viery mnohí bývalí monoteisti (alebo aspoň ľudia narodení v monoteistickom prostredí) dnes poškľučujú po pohanských náboženstvách, preberajú staré primitívne pohanské polyteistické (zväčša orientálne) náboženstvá, či už v ich pôvodnej podobe, alebo „zmodernizované“, prispôbované „civilizovaným ľudom Západu“ (je zaujímavé, že orientálne – východné – pohanské náboženstvá prichádzajú k nám zväčša zo Západu – najmä

³ Nebudeš **brat'** meno JHVH, svojho Boha **nadarmo** (5M 5,11, podobne 2M 20,7). Myslím, že netreba pochybovať o tom, že výraz „brat' nadarmo“ znamená **zneužívať**, nie používať. Svedčí o tom aj fakt, že mnohé iné biblické texty vyzývajú používať (oslavovať, vzývať) Božie meno (napr. Joel 3,5; Iz 12,4; Ž 54,8; 91,14 a mnohé iné).

z USA alebo západoeurópskych krajín).⁴ Ale čo je úplne absurdné, niektorí ľudia sa naďalej hlásia ku kresťanstvu, a pritom preberajú niektoré pohanské názory (napr. o tzv. reinkarnácii), alebo – ešte častejšie – vzdávajú božské počty niekomu inému ako jedinému Bohu (ľuďom, ich ostatkom, ba neraz i veciam z kameňa, dreva a pod.).

Človeka to možno prekvapí. Ale ak si pozorne číta Božie slovo, nájde vysvetlenie.

Prečítajme si napríklad slová z verša 26. 1. kapitoly Prvej knihy Mojžišovej: „Učinnme človeka na svoj obraz, podľa našej podoby.“ A potom dva verše z 5. kapitoly tej istej knihy (5,1 a 5,3). Ak porovnáme ich obsah, zistíme, že je rozdiel medzi „človekom stvoreným na obraz Boží“ a „človekom narodeným na obraz Adamov“. Potomkovia Adamovi sa narodili po jeho páde, a sú „na jeho – Adamovu (nie už na Božiu) podobu, obraz“.

Uvažujme o týchto otázkach: *Ako vypadal (a zmýšľal) Adam pred pádom – predtým ako stratil „obraz (duchovnú podobu) Boha“, a získal tú druhú podobu – „adamovskú“? A tiež: Nie sú všetky tie „špekulácie“ (o niektorých z nich sme sa zmienili), všetky tie odpadnutia, nerešpektovanie Božieho Slova a Božích noriem, iba „logickým“ dôsledkom myslenia človeka tej „druhej (adamovskej) podoby“? Nie je aj to, aký „model“ názoru na tento svet („svetonázor“), a tiež aké priority si vyberie a ktoré autority rešpektuje, komu verí (dôveruje) a koho poslúcha, koho si ctí a miluje – nie je to všetko dôsledkom toho, „na akú podobu“ dotýčny človek je? Nie je teda postoj človeka k spomínaným dvom postulátom – pilierom viery (jeho svetonázor) akousi jeho „legitimáciou“, ktorá spoľahlivo ukazuje iným ľuďom, aký je to človek („na aký obraz je“)? A posledná, najzávažnejšia otázka: Môže byť v súčasnosti niekto aj na inú podobu (obraz) ako adamovskú, hoci všetci ľudia sú jeho potomkami (telesnými), čiže môže byť aj dnes niekto „na obraz Boží“?*

Odpoveď na poslednú otázku môže možno niekoho prekvapiť: aj v súčasnosti, hoci všetci ľudia sú „potomkami“ Adama, nie každý človek je „na jeho obraz“ (ide tu, prirodzene, o „obraz“ duchovný, nie telesný). Ono totiž ten „Adamov obraz (podoba)“ nie je ničím nemenným, definitívnym: „lebo ak pádom jedného človeka (Adama) mnohí (duchovne) umreli, tak milosťou jedného človeka, Ježiša Krista, sa milosť Božia a dar tým väčší rozhojnili pri druhých“ (R 5,15) – to znamená, že ľudia sa môžu opäť stať synmi/dcérkami Božími (R 8,14; G 3,26),^{*} a teda – obrazne povedané – získať opäť „podobu (obraz) svojho nebeského Otca“. Čo, pochopiteľne, znamená okrem iného aj to, že ľudia s touto „obnovenou podobou“ – Boží synovia a dcéry – budú plne veriť (dôverovať) svojmu Otcovi a Jeho Slovu – vo všetkom, a tým viac, samozrejme, v tých najzákladnejších veciach, o ktorých hovorí Božie Slovo (ako je napríklad otázka pôvodu všetkého – viditeľného i neviditeľného – čo nás obklopuje, alebo ako je viera v jediného Boha, ktorý sa Mojžišovi „predstavil“ ako יהוה).

Záver

Človek si denne musí vyberať z rôznych alternatív, rozhodovať sa vo veciach bežných i výnimočných, nepodstatných i životne dôležitých. Opiera sa pritom o svoje vedomosti a skúsenosti, alebo o rady tých, ktorých pokladá za dôveryhodných. Sú však aj takí, čo konajú bez rozmyslenia – iba na základe inštinktov (ako zvieratá). A im sú podobní aj tí, ktorí síce rozum úplne neignorujú, ale nedokážu, alebo sú jednoducho leniví ísť do hĺbky, skúmať dôsledne to, čo im je predkladané – pri ich rozhodovaní hrá hlavnú úlohu „dojem“, to čo je na povrchu; a to aj (ba neraz hlavne) vo veciach životne dôležitých. Ale všetci ľudia si sami môžu za dôsledky svojho rozhodnutia. Pri chybnom rozhodnutí sú to, pochopiteľne, dôsledky nepríjemné, ktoré môžu prísť bezprostredne alebo až v budúcnosti; niektoré možno ešte

⁴ Spomeniem aspoň niektoré varianty hinduizmu a budhizmu, alebo rôzne synkretické kulty, napr. New Age, munizmus, mormonizmus, scientológiu a iné.

^{*} „...všetci, ktorých Duch Boží vedie, sú synovia Boží“ (R 8,14). „...vierou ste všetci synovia Boží v Kristu Ježišovi.“ (G 3,26).

v tomto živote, iné, tie najzávažnejšie (pre niekoho radostné, pre iného tragické), až v živote, ktorý príde. To, že možno niekto v tento „život po živote“ neverí, nijako nezmenší jeho zodpovednosť, ani nezabráni tragickým následkom jeho chybného rozhodnutia.

Na začiatku tejto úvahy sme si hovorili (obrazne) o mostoch a pilieroch; vrátim sa k tejto alegórii a zopakujem to, čo vlastne už bolo povedané, ale teraz v „reči“ spomenutej alegórie (obrazu, podobenstva):

Dnes sa nám ponúka mnoho „mostov“. Niektoré z nich sú parádne vyzdobené, „zaujímavé“, a tak zlákať neraz aj niektorých jedincov, ktorí boli na správnej ceste. A čo je zarážajúce, títo ľudia si niekedy ani neuvedomujú, na akom „moste“ sa nachádzajú, kam smeruje.

Je tragédiou, ak si ľudia bezstarostne vykračujú po moste, ktorý ich vedie zdanlivo k Bohu, ale v skutočnosti niektorý z pilierov (a často nie iba jeden) nestojí na správnom mieste, alebo je v „havarijnom stave“, a tak cesta týchto ľudí musí skončiť skôr-neskôr v priepasti.

Áno v priepasti skončia nielen tí, ktorí vedome vykročili na „most“ niektorého z hojnej ponuky rôznych „orientálnych“ a pochybných „okcidentálnych“ náboženstiev, ale aj tí, ktorí sa síce hlásia formálne ku kresťanstvu (alebo k judaizmu), no ignorujú 1M 1,1 (ide napr. o tzv. „kresťanských alebo židovských evolucionistov“) alebo 5M 6,4 (ide o niektorých polyteistov a synkretistov, z ktorých sa možno niektorí oficiálne hlásia ku kresťanstvu).

Želám vám úprimne, aby ste sa rozhodli správne!!!

MBB

Morálka, viera, pravda i krása

sú obsahom PDF a PPS dokumentov

(„prezentácií“), ktoré si môžete bezplatne stiahnuť z:

<http://www.knihy-benjan.sk/pps.htm>

Pozn.: Ak si na tejto web-stránke (v sekcii „Prejsť na“) zvolíte voľby „anotácie kníh“ alebo „zoznam a cenník kníh“, prejdete do **ponuky kníh** s duchovnou a medicínskou tematikou.

MBB